

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Zaļā grāmata “Ceļā uz karšu, interneta un mobilo maksājumu integrētu Eiropas tirgu””

COM(2011) 941 final

(2012/C 351/11)

Ziņotājs: **KROPAS kgs**

Eiropas Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2012. gada 11. janvārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Zaļā grāmata “Ceļā uz karšu, interneta un mobilo maksājumu integrētu Eiropas tirgu””

COM(2011) 941 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa atzinumu pieņēma 2012. gada 30. augustā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 483. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 18. un 19. septembrī (19. septembra sēdē), ar 157 balsīm par, 1 balsi pret un 5 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu veicināt drošu, pārredzamu un inovatīvu maksājumu vidi visā ES. Efektīvāki, mūsdienīgāki un drošāki maksāšanas līdzekļi ir priekšnoteikums, lai paplašinātu papildu ieguvumus no vienotā tirgus, kā arī veicinātu Eiropas ekonomikas globālo konkurētspēju.

1.2 EESK atzinīgi vērtē Komisijas rosinātā dialoga plašo spektru, kas patiešām aptver galvenos pašreizējos un nākotnes jautājumus ES maksājumu jomā. Lai iegūtu pilnīgu ainu, papildu uzmanība tomēr būtu jāpievērš skaidras naudas maksājumiem. Kaut gan tie pakāpeniski samazinās, skaidra nauda joprojām ir dominējošais maksāšanas līdzeklis atsevišķos tirgos. Valstu sniegtie dati arvien vairāk liecina, ka skaidra nauda principā ir mazāk efektīva un ka varētu ietaupīt ievērojamus finanšu resursus, ja patērētāji pārietu uz elektroniskiem maksājumiem. Dažas dalībvalstis ir guvušas reālus panākumus ceļā uz bezskaidras naudas norēķinu sabiedrību. EESK tomēr uzskata, ka skaidras naudas patiesās izmaksas vēl nav zināmas plašākai sabiedrībai. Turklāt skaidru naudu uzskata par ēnu ekonomikas veicinātāju. Tāpēc visām ieinteresētajām pusēm būtu jāsekmē maksāšanas veidi, kas palīdz mazināt ēnu ekonomiku un ir lētāki un drošāki. Šajā jautājumā būtu jāņem vērā gan daudzie ieguvumi visām ieinteresētajām pusēm, gan tas, ka šādi maksāšanas veidi nedrīkst izmaksāt pārāk dārgi MVU, kuri tos piedāvā saviem klientiem. Dalībvalstis ir vajadzīgas papildu iniciatīvas ar Komisijas nepārprotamu atbalstu.

1.3 Populārākais bezskaidras naudas maksāšanas līdzeklis ES un visā pasaulē ir karšu maksājumi. Ekonomikas literatūrā vērojama arvien lielāka vienprātība par to, ka bezskaidras naudas maksājumi no fiskālā un ekonomikas viedokļa ir pārskatāmāki, turklāt sabiedrībai kopumā lētāki, ērtāki, drošāki un inovatīvāki. Tāpēc EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu izmantot šādus maksājumus, lai gūtu labumu no tirgu lielākas integrācijas

priekšrocībām. Tomēr vēsturisku šķēršļu un standartizācijas un sadarbības trūkuma dēļ, kā arī nelīdzsvarotības un nepilnību dēļ publiskās informācijas izmantošanā vienotā tirgus iespējas vēl nav pilnībā izmantotas. Risinājums ir maksājumu karšu, interneta un mobilo telefonu plašāka izmantošana maksājumu veikšanai. Līdz ar to konkurence, inovācija un efektivitāte vēl nav izsmēlušas savu potenciālu. EESK aicina nākt klajā ar tirgus iniciatīvām, lai pēc iespējas drīzākā laikā varētu apzināt īstenojamus risinājumus, īpaši tādus, kas vienlaikus sekmē finansiālo un digitālo iekļaušanu.

1.4 Pašreizējā juridiskā nenoteiktība attiecībā uz uzņēmējdarbības modeļiem, kuri balstās uz savstarpējās apmaiņas maksu, kavē karšu, elektronisko maksājumu un maksājumu ar mobilo tālruni lietošanas izvēršanu, kā arī skaidras naudas aizvietošanu. Ieguldījumu un inovāciju veikšanai maksājumu sistēmās ļoti svarīga ir skaidrība. EESK aicina Komisiju stabilizēt uzņēmējdarbības vidi visiem tirgus dalībniekiem. Saskaņā ar SEPA mērķiem nevajadzētu būt nekādam maksu un citu prasību diferencēšanai nedz attiecībā uz iekšzemes, nedz pārrobežu darījumiem.

1.5 Piekļuve informācijai par banku kontos esošo līdzekļu pieejamību ir rūpīgi jāapsver, ņemot vērā dažādus aspektus, tostarp attiecībā uz drošību, datu aizsardzību, patērētāju tiesībām, konkurenci un kompensācijām kontu turētājiem. EESK atzīmē, ka subjektiem, kas vēlas iegūt šādu piekļuvi, būtu jāpieņem regulējums un uzraudzība atbilstoši to riska profilam. Eiropas tiesiskajā regulējumā būtu skaidri jāatspoguļo iesaistīto tirgus dalībnieku saistības un atbildība.

1.6 Daudzos tirgos patērētāji var nebūt gatavi pieņemt papildmaksas un tāpēc varētu pārorientēties uz skaidras naudas maksājumiem, pamatojoties uz priekšstatu, ka skaidra nauda ir bez maksas. Kaut gan patērētāji saskaņā ar Patērētāju tiesību

direktīvu no 2014. gada 13. jūnija būs jāaizsargā pret papildmaksu ļaunprātīgu noteikšanu, nav vienkāršas atbildes, kā šī aizsardzība tiks nodrošināta arī ļoti dinamiskajā tiešsaistes vidē.

1.7 Vietējos tirgos klienti pozitīvi vērtē e-maksājumus. Tomēr trūkst Eiropas mēroga risinājumu, kas balstīti uz internetbanku pakalpojumiem. Tas sarežģī e-komercijas attīstību. EESK aicina šādu sistēmu operatorus atvērtā un pārredzamā veidā risināt sadarbības problēmas, kā arī pēc iespējas drīzāk pievērsties e-komercijas nepilnībām.

1.8 EESK aicina Komisiju nodrošināt, ka attiecībā uz m-maksājumiem jau to attīstības sākumposmā tiktu ievēroti tādi principi kā atklāta piekļuve platformām, lietojumprogrammu pārnesamība, drošība, kā arī tiktu novērsta izmaksu dublēšana operatoriem, kuri vēlas pieņemt šos maksājumus.

1.9 EESK atzīst tirgus dalībnieku panākto progresu ar fizisko termināļu lietošanu saistītas krāpšanas ierobežošanā. Pašlaik vislielāko apdraudējumu rada krāpšana tiešsaistē. Būtu jāisteno papildu drošības pasākumi, taču ne uz klientu ērtību rēķina. Publisko iestāžu ierosinātiem drošības pasākumiem vajadzētu būt pēc iespējas tehnoloģiski neitrāliem.

1.10 EESK atzinīgi vērtē centienus stiprināt pašreizējo vienotās euro maksājumu telpas (SEPA) pārvaldību un atbalsta ieceres centralizēt SEPA "īpašumtiesības", piemēram, SEPA Padomes pārraudzībā. EESK tomēr mudina Eiropas Komisiju un Eiropas Centrālo banku pēc iespējas drīzākā laikā izstrādāt nepieciešamās detaļas, jo pašreizējais *de facto* vakuums kavē īstenošanu.

2. Pamatojums

2.1 SEPA pabeigšana ir viena no Komisijas prioritātēm vienotā tirgus izveidē. Standartizācijas un sadarbības sasniegumi, ko atbalsta saskaņots tiesiskais regulējums, jau ir pieejami operatoriem, piemēram, SEPA kredītu pārvedumi un SEPA tiešā debeta maksājumi, ar ko līdz 2014. gada 1. februārim eirozonā aizstās līdzšinējās shēmas.

2.2 Tomēr SEPA darbības joma ir plašāka un ietver arī citus pilārus. Viens no tiem attiecas uz karšu maksājumiem — svarīgākajiem maksājumu instrumentiem gan Eiropas Savienībā, gan arī pasaulē. Vēl viens šāds pilārs ir e-maksājumi, t.i., maksājumi, ko veic internetā par pirkumiem. Mūsdienās šie maksājumi veido nelielu daļu no visiem bezskaidras naudas maksājumiem, taču ir sagaidāms pieaugums divciparu skaitļa apmērā. Eiropas Maksājumu padome (EPC), kas ir Eiropas banku nozares koordinācijas un lēmumu pieņemšanas struktūra maksājumu jomā,

sadarbības pasākumos iekļāvusi e-maksājumus un izveidojusi SEPA e-maksājumu sistēmu. Nesen EPC saņēmusi informācijas pieprasījumu no Komisijas Konkurences ĢD.

2.3 M-maksājumi ir SEPA jaunākais pilārs. Sadarbībā ar citiem operatoriem EPC veikusi saskaņotus pasākumus m-maksājumu jomā, sagatavojot tehniskos dokumentus par sadarbības pamatnostādņēm un vairākas baltās grāmatas. M-maksājumi joprojām ir agrīnā attīstības stadijā, taču to nākotnes perspektīvas ir ļoti daudzsolīgas. Kaut arī karšu maksājumu, e-maksājumu un m-maksājumu sistēmas atšķiras pēc to gatavības, mēroga un uzņēmējdarbības modeļiem, visām Eiropas iestādēm un tirgus dalībniekiem ir kopīga vispārēja izpratne par to, ka ir nepieciešams papildu progress attiecībā uz integrāciju, pārredzamību un konkurētspēju. Ir risks, ka trūkumi, kas piemīt pašreizējiem uzņēmējdarbības modeļiem, varētu reproducēties turpmākajā m-maksājumu vidē.

2.4 Ikviens iedzīvotājs, uzņēmums vai publiskais administrators veic maksājumus, ko izdara vai nu ar tradicionālajiem maksāšanas līdzekļiem (piem., skaidrā naudā) vai izmantojot mūsdienīgus maksājumu pakalpojumus (piem., e-maksājumus). Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas (ECB) statistikas datiem ⁽¹⁾ 2010. gadā Eiropas Savienībā kopējais bezskaidras naudas maksājumu skaits sasniedza 86,4 miljardus, palielinoties par 4,4 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, no kuriem lielākā daļa attiecināma uz karšu maksājumiem (39 % jeb 33,9 miljardi). Karšu maksājumos veikto darījumu vērtība ir sasniegusi EUR 1,8 triljonus, katru gadu pieaugot par 6,7 %, kas vairāk nekā trīs reizes pārsniedz eirozonā 1,8 % apmērā reģistrētā faktiskā IKP pieaugumu. Lai gan karšu izmantošana valstīs ir ļoti atšķirīga, galvenā tendence ir tā, ka karšu maksājumi ir viens no visdinamiskākajiem bezskaidras naudas norēķinu instrumentiem.

2.5 Eiropas Centrālo banku sistēmas veiktais aktu apsekojums ⁽²⁾ apliecināja, ka savstarpējās komisijas maksas netiek saskaņoti noteiktas un piemērotas visā ES. Savstarpējo komisijas maksu izvēle, struktūra un līmenis ļoti atšķiras un ir atkarīgi no daudziem variantiem un aspektiem. Savstarpējās apmaiņas maksa ir galvenā sastāvdaļa izmaksās, kas jāsedz komersantiem. Komisija un valstu kompetentās iestādes ir izvērtējušas savstarpējās apmaiņas maksu konkurences aspektus un pieņēmušas vairākus lēmumus, no kuriem daži attiecas uz pārrobežu darbību, bet citi — tikai uz attiecīgo valsti.

2.6 Attiecībā uz nodevu pārredzamību līdz šim diemžēl nav veikti oficiāli pētījumi un nav publicēti ne visaptveroši valstu statistikas dati, ne arī dažādas valstis salīdzinoši dati par izdevumiem, kurus maksā patērētāji, piemēram, dažādās nodevas un maksājumi, kas tieši saistīti ar dažādiem maksājumu veidiem. Lai gan šī informācija ir pieejama valstu uzraudzības struktūrām, tās lielākoties to npublicē pat daļēji.

⁽¹⁾ <http://www.ecb.int/press/pr/date/2011/html/pr110912.en.html>

⁽²⁾ <http://www.ecb.int/pub/pdf/scpops/ecbocp131.pdf?4c2e20956bed7b7e5f454a4ea77f7c9b>

2.7 Neraugoties uz privātā sektora ierosmēm attiecībā uz standartizāciju, atsevišķās darījumu jomās joprojām dominē sadrumstalotība: starp karšu iegādes un karšu izdošanas maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, starp karšu un termināļu, kā arī termināļu un karšu iegādes maksājumu pakalpojumu sniedzējiem. Tā kā komerciālās intereses bieži ir atšķirīgas un šajā posmā nav skaidru ieviešanas grafiku, minētajām ierosmēm tomēr bieži ir visai ierobežoti konkrētie rezultāti.

2.8 Visu operatoru ievērojami ieguldījumi un veiktie pasākumi pārejai no magnētisko svītru tehnoloģijas uz EMV mikroshēmu tehnoloģiju ir palīdzējuši mazināt krāpšanu ar maksājumu kartēm tiešas saskarsmes vidē. Jaunākās tendences tomēr liecina, ka, lai gan attālinātie karšu darījumi ir tikai neliela visu karšu darījumu daļa, tie jau rada vislielākos krāpšanas draudus. Šī problēma ir pievērsusi pārraudzības un uzraudzības iestāžu uzmanību; minētās iestādes 2011. gadā ar Eiropas Centrālās bankas atbalstu apvienoja spēkus "SecuRe Pay Forum" pasākumā, lai paaugstinātu drošības līmeni un vairotu sabiedrības uzticību elektroniskajiem maksājumu pakalpojumiem un instrumentiem. Forums 2012. gadā pabeigs interneta maksājumu drošībai paredzētu tehnoloģiski neitrālu ieteikumu kopuma izstrādi.

2.9 Komisijas zaļajā grāmatā ir izskatītas visas problēmas saistībā ar maksājumiem, un, ja tās sekmīgi atrisinātu, būtu nodrošināta bāze integrētiem un drošākiem maksājumu pakalpojumiem, ko varētu sniegt vai nu tradicionālajos interneta veikalos klātienē vai strauji augošajā elektroniskajā vidē. Palielinot konkurenci, izvēles iespējas un pārredzamību patērētājiem, inovāciju, maksājumu drošību un patērētāju uzticību, Eiropai ir iespēja pirmajai parādīt, ko 21. gadsimtā varētu nozīmēt "izdarīt maksājumu".

2.10 Komisija sniedz integrētā tirgus redzējumu, ir apzinātas plaisas starp pašreizējo stāvokli un iecerēto integrēto maksājumu tirgu, kā arī šķēršļi, kas radījuši minētās plaisas. Komisija ir apzinājusi piecas iespējas paātrināt tirgus integrāciju un izsaka apsvērumus par to, kā būtu vadāma minēto iespēju īstenošana. Pirmais pasākumu kopums ir visplašākais un attiecas uz tirgus sadrumstalotību, pieejamību un pārrobežu jautājumiem. Pārējie attiecas uz pārredzamu un rentablu cenu noteikšanu pakalpojumiem, standartizāciju, sadarbspēju un drošību. Pārvaldības pamatnostādnes jāpiemēro esošajām SEPA shēmām (SCT, SDD), kā arī maksājumu kartēm, e-maksājumiem un m-maksājumiem.

3. Piezīmes un apsvērumi

3.1 Kopienas mēroga attieksme pret ilglaicīgiem un uz nākotni orientētiem jautājumiem maksājumu jomā — izņemot SEPA naudas pārvedumus un SEPA tiešos debetus — vēl tikai veidojas, un tā ir galvenā problēma visiem operatoriem vienotajā tirgū. EESK atzinīgi vērtē Komisijas zaļo grāmatu un sagaida atbilstīgus papildu pasākumus, lai novērstu pašreizējos trūkumus. Komiteja uzskata, ka patērētāju interesēm attiecībā uz

drošu, efektīvu, ērtu un ātri veicamu maksājumu pieejamību vajadzētu būt katra maksājumu darījuma prioritātei.

3.2 Galvenā uzmanība zaļajā grāmatā ir pievērsta elektroniskajiem maksājumiem, diemžēl pienācīgi neņemot vērā skaidras naudas joprojām dominējošo lomu, jo 80 % maksājumu Eiropā tiek veikti skaidrā naudā. Lielāka izmaksu pārredzamība ir vienlīdz svarīga gan attiecībā uz elektroniskajiem maksājumiem, gan skaidras naudas darījumiem, un tai vajadzētu būt galvenajai atsaucēi bezskaidras naudas norēķinu līdzekļu analīzē. Sabiedrībā joprojām valda uzskats, ka skaidrā nauda nav saistīta ar papildu izmaksām. Būtu iespējams ievērojami paaugstināt efektivitāti, ja maksātāji izmainītu savus paradumus un sāktu izmantot mūsdienīgus un lētākus maksājumus. Turklāt fakti liecina, ka skaidrās naudas maksājumu izplatībai ir pozitīva korelācija ar ēnu ekonomikas līmeni, jo skaidrās naudas maksājumiem ir grūti izsekot. Tādēļ EESK mudina dalībvalstis ar Komisijas skaidru atbalstu uzsākt papildu iniciatīvas, lai pārskatītu skaidrās naudas vietu un lomu mūsdienu ekonomikā.

3.3 EESK uzskata, ka papildu pasākumi, kuru mērķis ir pārredzamības palielināšana, un jo īpaši saistoši pasākumi būtu rūpīgi jāapsver, lai neapgrūtinātu patērētājus ar lieku informāciju, kas, sniegta nelaikā (piem., maksimumstundās) un sarežģītā formā, varētu radīt sajukumu iepērkoties un traucēt tirgotājiem norēķināties.

3.4 Starptautiskās un vairākas vietējās maksājumu karšu shēmas savu uzņēmējdarbības modeli balsta uz savstarpējās apmaiņas maksām, ko dažādā mērā ir apstrīdējušas gan valstu kompetentās iestādes, gan arī Komisija. Vispārējā tiesa nesēn ir atzinusi par pamatotu Komisijas 2007. gada lēmumu, ar ko aizliedz MasterCard pārrobežu savstarpējās apmaiņas maksu. EESK atzīmē, ka līdz šim uz savstarpējās apmaiņas maksām bāzēti uzņēmējdarbības modeļi nav bijuši atbilstīgi SEPA iecerēm, t.i., nav bijis atšķirības starp maksām par pārrobežu darījumiem un maksām par vietējiem darījumiem. Turklāt nav bijis pašregulējuma mehānisma, kas, palielinoties darījumu apjomam, nodrošina savstarpējās apmaiņas maksas līmeņu pazemināšanos, kā arī alternatīvu risinājumu cenu noteikšanu, kurus piemērot nelielas vērtības maksājumiem. EESK mudina Komisiju stabilizēt ilgtermiņa uzņēmējdarbības vidi visiem operatoriem, ņemot vērā arī pieredzi, kas gūta tajos reģionos, kur šī joma tiek regulēta (piem., Austrālijā), un nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus dažādajiem maksājumu karšu shēmu uzņēmējdarbības modeļiem.

3.5 Dažādu maksājumu zīmolu koplietošana vai nu uz plasmatsas kartēm vai uz jaunajām mobilajām platformām nedrīkstētu ne mazināt patērētāju tiesības izvēlēties kādu noteiktu zīmolu, ne arī ierobežot iespējamus stimulus tirgotājiem. Zīmolu koplietošana ir svarīga jaunajām sistēmām, kas ienāk tirgū un līdz ar to veicina gan izvēles iespējas, gan konkurenci. Dažos gadījumos viens zīmols izvirza papildu obligātas prasības attiecībā uz darījumiem savā tīklā, pat ja tos uzsāk cits zīmols. EESK uzskata, ka jānodrošina, lai viens zīmols nevarētu noteikt šādas maksājumu apstrādes prasības.

3.6 EESK piekrīt, ka shēmas pārvaldības funkciju nošķiršana no apstrādes ir viens no svarīgākajiem elementiem, lai izveidotu maksājumu karšu konkurētspējīgu tirgu, jo vertikālā integrācijā, konkurējot ar neatkarīgiem karšu maksājumu apstrādātājiem, iespējams izmantot šķērssubsīdijas. Turklāt pašreizējā sistēma nav īpaši labvēlīga paredzētajām iniciatīvām karšu maksājumu apstrādātāju sadarbības veicināšanai. Tāpēc nošķiršana — ideālā variantā uzņēmumu līmenī — veicinātu integrāciju un konkurenci vienotajā tirgū.

3.7 Saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm nav atļauta piekļuve maksājumu sistēmām, kas izraudzītas ar Norēķinu galīguma direktīvu. Tās galvenokārt attiecināmas uz lielas vērtības un mazumtirdzniecības maksājumiem. Ja Komisija plānotu kādas izmaiņas spēkā esošajā regulējumā, EESK aicinātu apsvērt riska elementu, ko jaunie dalībnieki (t.i., maksājumu iestādes un e-naudas iestādes) varētu radīt esošajām maksājumu sistēmām (infrastrukturām), ņemot vērā to, ka, piemēram, tiem nav piekļuves centrālās bankas finansējumam.

3.8 SEPA karšu maksājumu sistēmai (SCF), ko sākotnēji izveidoja EPC, nevajadzētu ierobežot citu operatoru izstrādātos uzņēmējdarbības modeļus. Ideālā variantā SCF jaunajā SEPA pārvaldības struktūrā būtu rūpīgi jāpārskata, ņemot vērā visu ieinteresēto pušu ieguldījumu.

3.9 EESK izsaka bažas par to, ka subjekti, kam netiek piemērots regulējums un uzraudzība, vēlas iegūt piekļuvi konfidencialai informācijai par kontiem. Turklāt iesaistīto operatoru saistības un pienākumi nav pienācīgi atspoguļoti Eiropas tiesiskajā regulējumā, un datu ļaunprātīgas izmantošanas vai krāpšanas gadījumā tas patērētājiem var radīt neparedzētas sekas. Piekļuve informācijai par banku kontos esošo līdzekļu pieejamību ir rūpīgi jāapsver, ņemot vērā tādus aspektus kā drošība, datu aizsardzība, patērētāju tiesības, konkurence un kompensācijas kontu turētājiem.

3.10 Papildmaksas ir iespēja tirgotājiem kartes izmantošanas gadījumā pievienot darījuma vērtībai maksu. Kopš Maksājumu pakalpojumu direktīvas pieņemšanas šāds variants ir atzīts visā ES, ja vien kāda dalībvalsts nav to īpaši aizliegusi. Iepriekšējā pieredze ar papildmaksu piemērošanu atsevišķos gadījumos vismaz īstermiņā neļauj izdarīt viennozīmīgus secinājumus. Piemēram, 2005. gada sākumā Dānijas iedzīvotāji spēcīgi reaģēja uz maksas noteikšanu vietējiem debetkaršu darījumiem; tie krasī samazinājās, turpretī pieauga skaidras naudas izņemšana no bankomātiem. Citos tirgos veiktie apsekojumi apstiprina šo tendenci. Kaut gan patērētāji saskaņā ar Patērētāju tiesību direktīvu no 2014. gada 13. jūnija būs jāaizsargā pret papildmaksu ļaunprātīgu noteikšanu, nav vienkāršas atbildes, kā šī aizsardzība tiks nodrošināta arī ļoti dinamiskajā tiešsaistes vidē. EESK uzskata, ka papildmaksas nebūtu atbalstāmas kā Eiropas mēroga prakse.

3.11 Karšu ekosistēmu raksturo standartizācijas un sadarbības trūkums. Piemēram, termināļa pakalpojumu sniedzējam jāiziet līdz pat septiņām sertifikācijas procedūrām, lai varētu darboties ES līmenī. EESK aicina privāto sektoru apvienot spēkus, lai gūtu konkrētus rezultātus, arī attiecībā uz regulējuma ieviešanu un pretencioziem termiņiem. Taču, ja tirgus risinājumus rod lēni, Komisijai tomēr būtu jāizvirza likumdošanas priekšlikumi.

3.12 E-maksājumu pakalpojumu pieejamība galvenokārt aprobežojas ar attiecīgās valsts teritoriju. EESK aicina šādu sistēmu operatorus atvērtā un pārredzamā veidā risināt sadarbības problēmas, kā arī pēc iespējas drīzāk pievērsties e-komercijas nepilnībām. Ja tirgus tomēr nesniedz gaidītos rezultātus, Komisijai būtu jāparedz normatīvas prasības, lai e-maksājumu shēmas būtu pieejamas Eiropas līmenī.

3.13 EESK aicina Komisiju nodrošināt, ka attiecībā uz m-maksājumiem jau to attīstības sākumposmā tiktu ievēroti tādi principi kā atklāta piekļuve platformām, lietojumprogrammu pārnesamība, drošība, kā arī tiktu novērsta izmaksu dublēšana operatoriem, kuri vēlas pieņemt šos maksājumus. Turklāt datu aizsardzības iestādēm vajadzētu atbalstīt operatorus lietotājiem labvēlīgu risinājumu izstrādē.

3.14 Drošība ir galvenais, lai sabiedrība uzticētos maksājumu instrumentiem, un būtu ļoti vēlams tai pievērsties jau pašā sākuma posmā. Attiecībā uz drošību ļoti svarīgi ir tas, ka ikvienam pakalpojuma sniedzējam maksājumu vērtības ķēdē piemēro atbilstošu regulējumu un uzraudzību. EESK atzīst tirgus dalībnieku panākto progresu ar fizisko termināļu lietošanu saistītas krāpšanas ierobežošanā, tomēr atzīmē, ka operatorus apdraud krāpšana tiešsaistes komercdarbībā. Drošības pasākumiem nevajadzētu mazināt klientu ērtības, un, ja šādus pasākumus ierosina publiskās iestādes, tiem vajadzētu būt pēc iespējas tehnoloģiski neitrāliem. Tādēļ EESK atzinīgi vērtē ieteikumus, ko sniegušas iestādes, kuras piedalās “SecuRe Pay Forum” pasākumā, lai paaugstinātu interneta maksājumu drošības līmeni, un to centienus vairojot sabiedrības uzticību elektroniskajiem maksājumu pakalpojumiem. Minēto ieteikumu pareiza īstenošana turpmāk būtu jākontrolē attiecīgajām iestādēm.

3.15 Krāpšanas apkarošanai tomēr ir vajadzīgi dalībvalstu attiecīgo iestāžu savstarpēji papildu pasākumi. EESK tāpēc atzinīgi vērtē Eiropas Kibernoziedzības centra izveidi Eiropola ietvaros; centrs uzsāks darbību līdz 2013. gada 1. janvārim un, cerams, kļūs par kompetences centru ES cīņā pret krāpniekiem. Šādu iniciatīvu EESK atbalstīja pašiniciatīvas atzinumā par krāpšanas un bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu viltošanas apkarošanu, ko pieņēma 2008. gada 23. oktobrī⁽³⁾. EESK atzīmē, ka arī pārējie atzinumā minētie pasākumi joprojām ir ļoti svarīgi un būtu jāapsver.

⁽³⁾ OV C 100, 30.04.2009, 22. lpp.

3.16 Maksājumi skar daudzas ieinteresētās puses; to intereses, lai arī dažreiz atšķirīgas, būtu jāņem vērā, veidojot maksājumu jauno vidi. Jaunajai SEPA pārvaldībai šajā izvērstajā un vērienīgajā projektā būtu jānodrošina atklātība, pārredzamība un vienlīdzīgi konkurences apstākļi. EESK atzinīgi vērtē Komisijas un Eiropas Centrālās bankas ieceres centralizēt SEPA "īpašumtiesības", piemēram, SEPA Padomes pārraudzībā. EESK tomēr mudina paātrināt minētās norises, jo pašreizējais *de facto* vakuums kavē to īstenošanu.

Briselē, 2012. gada 19. septembrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON
